

Nyhetsbrev – FoU-rum funktionshinder/socialpsykiatri, nr 3, 2022

Välkommen till nyhetsbrevet – hoppas du kan hitta något som är av intresse för dig. Sprid gärna till dina arbetskamrater, till brukare, närstående eller andra som du tror kan vara intresserade av lite nyheter på temat funktionshinder och socialpsykiatri. Och har du tips på sådant som du tycker borde finnas med på nästa nyhetsbrev är du välkommen att maila mig på maria.klamas@fyrbodal.se

TIPS OCH TRIX

- Bildstöd – genomförandeplan

På symbolbruket hittar du många tips och idéer som kan vara användbara, tex finns det ett bildstöd som rör genomförandeplan som jag tipsar om här [Inspiration - Symbolbruket](#) Syftet med detta material är att det för brukaren ska leda till ökad kommunikation och förståelse kring hens genomförandeplan, men också att öka brukarnas känsla av att kunna påverka och ha makt över sin egen livssituation, sina arbetsuppgifter, sin närmiljö etc. Genom att lättare förstå sin genomförandeplan ökar chansen att brukaren blir mer delaktig och får mer möjlighet att uttrycka sig och ta kontroll över sin situation, vilket är en stark grund för att känna att man har ett liv med god livskvalitet.

- GoGlad receptbok och rörelsespel

GoGlad är spelappen som gör en enkel promenad extra stimulerande med ett roligt mål. Rörelsen kommer på köpet när du planterar, sköter, skördar och för att till sist laga till det du odlat virtuellt i appen. Spelappen är kostnadsfri och spelas på smartphone. Nu kan du laga alla recept från spelappen GoGlad på riktigt. Ett femtiotal recept från GoGlads alla nivåer finns samlade i en receptbok som du kan ladda ner här [GoGlad Receptbok – MatGlad-familjen](#) Recepten är skrivna på enkel svenska med tydliga instruktioner steg-för-steg och med härliga matbilder. Maträtterna har fokus på grönsaker, frukt och bär med inslag av mjölk, ägg, fisk, ost eller kött. Det finns också tips om förvaring och när det är säsong för olika grönsaker, frukter och bär. Läs mer här [GoGlad – MatGlad-familjen](#)

- Matkassen – bra mat för hälsa, miljö och plånbok

Här hittar du recept på snabblagade och näringsriktiga rätter som är bra för hälsa, miljö och plånbok. Recepten är framtagna för att passa hela familjen oavsett ålder. På webbplatsen finns

färdiga veckomenyer med inköpslistor samt recepttips på bland annat mellanmål, barnmat och vegetarisk mat. Läs mer här [Matkassen - Västra Götalandsregionen \(vgregion.se\)](https://vgregion.se/matkassen)

PODDAR, YOUTUBE-KANALER & FILMER Å SÅNT

- **Podd om lek och samspel**

Lek är en viktig del i barns utveckling. Genom lek lär sig barnet att visa hänsyn och samspela med andra och nya färdigheter. I två program tar de upp hur man kan öva på detta med barn som har inlärningssvårigheter. Du hittar programmen här [Om lek och samspel i podden Funka olika \(habitering.se\)](https://habitering.se/om-lek-och-samspel-i-podden-funka-olika)

- **Sockerexperimentet**

Här hittar du trailern till filmen ”Sockerexperimentet”. Året är 1948. Johanna (22) bor på Vipeholms Sjukhus tillsammans med andra personer med funktionsnedsättningar. En dag blir hon blixtförälskad i Vilgot, en annan intagen. När rutinerna plötsligt ändras och Vilgot blir allt sjukare så börjar Johanna misstänka att det kan ha något med ett experiment att göra. Filmen är inspirerad av verkliga händelser [SOCKEREXPERIMENTET - På bio 10 Feb 2023 - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...)

- **Att möta människor med rättshaveristiskt beteende**

Här hittar du en filmad föreläsning med Jakob Carlander han berättar om människor med rättshaveristiskt beteende samt om några strategier som du kan utgå från i ditt bemötande. [Att möta människor med rättshaveristiskt beteende - SKR Play \(screen9.tv\)](https://screen9.tv/att-mota-manniskor-med-rattshaveristiskt-beteende)

- **Podd om sällsynta hälsotillstånd**

Podden ”Funka olika” har här samlat några avsnitt om ”sällsynta hälsotillstånd”. Tillsammans med experter inom genetik, föräldrar och vuxna med egen diagnos tar de reda på mer om livet med ett sällsynt hälsotillstånd. Du hittar dessa avsnitt här: [Om sällsynta hälsotillstånd \(habitering.se\)](https://habitering.se/om-sallsynta-halsotillstand)

- **Modedefotografen som fastnade för det sällsynta**

Rick Guidotti tröttnade på att vara modedefotograf. Sedan ett kvarts sekel sprider han i stället kunskap och förståelse för personer med sällsynta hälsotillstånd och andra diagnoser som innebär funktionsnedsättningar. Guidotti besökte Sverige 2018 för att föreläsa och fotografera

barn och vuxna på Karolinska universitetssjukhuset i Stockholm och Ågrenska i Göteborg. Läs mer och se hans bilder via denna länk [Det vi kallar vackert \(habilitering.se\)](http://Det%20vi%20kallar%20vackert%20(habilitering.se))

- Palliativ vård av barn

Palliativ vård av barn skiljer sig från den palliativa vården av vuxna på det sätt att barn har andra behov än vuxna. Sjuka barn är växande individer som behöver utrymme för utveckling och en meningsfull vardag. Barns allvarliga sjukdomar skiljer sig på många sätt även från de allvarliga sjukdomar som drabbar vuxna. Det är därför viktigt att alla som arbetar med barn med allvarlig sjukdom har kunskap och förståelse för hur ett palliativt förhållningssätt kan användas i barnets vardag, såväl inom som utanför vården. Här hittar du ett antal filmer på temat [Palliativ vård av barn - RCC \(cancercentrum.se\)](http://Palliativ%20vård%20av%20barn%20-%20RCC%20(cancercentrum.se))

- Film om yrket som personlig assistent från Vänersborg

Vänersborg har gjort en film om assistansyrket som ni hittar här [Personlig assistans - YouTube](http://Personlig%20assistans%20-%20YouTube)

METODER OCH ARBETSSÄTT

- Supported employment, IPS och supported education

Supported Employment (SE) är en metod för att arbeta med personer med funktionsnedsättning och personer som har en utsatt eller missgynnad situation, så att de kan få/ återgå till, och behålla en anställning på den öppna arbetsmarknaden. På svenska översätter man ibland SE till Individuellt stöd i arbete. Metoden bygger på den s. k ”placera, träna, behålla”-modellen (utifrån engelskans ”place, train and maintain”), där företrädesvis all upplärning och träning ska ske på den arbetsplats där individen ska arbeta. Detta arbetssätt har sin grund i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. SE består av en fem-stegsmodell.

Individual Placement and Support (IPS) är en evidensbaserad version av SE. IPS är en standardiserad och manualbaserad form av metoden. Metoden kom till som en behandlingsmetod för personer med psykisk funktionsnedsättning. IPS har dock visat sig tillämpbar som metod även för personer med annan funktionsnedsättning, eller som har en utsatt eller missgynnad situation, så att de kan få/ återgå till, och behålla en anställning på den öppna arbetsmarknaden. I metoden bedömer man inte arbetsförmågan först eller arbetstränar i förväg. I stället poängterar man inom både SE och IPS vikten av att snabbt söka arbete och komma ut i arbetslivet.

Supported Education (SEd) är en metod, som utifrån en välja, få och behålla-modell erbjuder individuellt stöd till att lyckas med studier genom en särskilt utbildad coach. Metoden, som

fokuserar på individens styrkor och resurser, stödjer karriärutveckling för bättre långsiktiga arbetsmöjligheter. SED kommer ursprungligen från USA, och det finns flera varianter. Den målgrupp som metoden kom till för var personer med psykisk ohälsa. Idag har målgruppen breddats och innefattar t ex också personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Kännetecknande är, förutom ovanstående, att stödet ges i vanlig studiemiljö, att man samverkar mellan utbildningsaktörer och stödfunktioner, att ekonomisk rådgivning ingår och att man får stöd vad gäller vägledning, planering och karriärcoaching liksom stöd även utanför skolan

Programtrohetsmätning av IPS

Socialstyrelsen har översatt en ny version för programtrohetsmätning av IPS (individanpassat stöd till arbete) och den finns nu publicerad på Socialstyrelsens webbplats, på sidan om IPS i metodguiden. Formulär och stöddokument finns som separata filer som man kan fylla i på datorn om man vill. <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/evidensbaserad-praktik/metodguiden/individanpassat-stod-till-arbete/>

Utbildningar

Om ni har behov av utbildningar i IPS, Supported Employment eller Supported Education så har Göteborgsregionen sådana:

[Individual Placement and Support \(IPS\) | Göteborgsregionen \(GR\) \(goteborgsregionen.se\)](https://www.goteborgsregionen.se/individual-placement-and-support-ips)

[Supported Employment, start mars | Göteborgsregionen \(GR\) \(goteborgsregionen.se\)](https://www.goteborgsregionen.se/supported-employment)

[Supported Education, maj | Göteborgsregionen \(GR\) \(goteborgsregionen.se\)](https://www.goteborgsregionen.se/supported-education)

- Vård och insatsprogram (VIP)

Vård- och insatsprogrammen (VIP) är en del av Nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvård. Vård- och insatsprogrammen tas fram av en nationell arbetsgrupp och fastställs av Nationellt programområde för psykisk hälsa. Här sammanställer och tillgängliggör man olika kunskapsunderlag på en gemensam plats för både specialistpsykiatri, primärvård, socialtjänst och skola med förhoppningen om att det ökar förutsättningarna för likvärdiga insatser utifrån en helhetssyn. Det finns i dagsläget fem vård och insatsprogram:

- ADHD
- Självskadebeteende
- Schizofreni och liknande tillstånd
- Missbruk och beroende
- Depression och ångestsymtom

Du kan läsa mer om dessa vård och insatsprogram här [Nationella vård- och insatsprogram \(vardochinsats.se\)](http://vardochinsats.se)

Det finns också filmer och ibland utbildningar som du hittar här [Nationella vård- och insatsprogram \(vardochinsats.se\)](http://vardochinsats.se)

FORSKNING, RAPPORTER ETC

- **LSS utredningar**

Här hittar du en uppsats om LSS-utredningar. Den är skriven av två studenter vid socionomprogrammet, Centrum för socialt arbete, CESAR, Uppsala universitet. Den heter "Ansökan om personlig assistans avslås därmed i sin helhet" – En kvalitativ dokumentstudie om motiveringar i LSS-bedömningar. Syftet med denna kvalitativa dokumentstudie har varit att med utgångspunkt i LSS-bedömningar studera hur enskildas rätt till insatser förhandlas, och kan ses i relation till lag, förarbeten samt Agenda 2030, Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt Uppsala kommuns program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. För att besvara syftet har utredningar och prejudicerande domar analyserats genom kvalitativ innehållsanalys. I sin helhet visar studien på hur handläggare navigerar mellan olika intressen knutna till dels lagens intention, dels organisatoriska ramar, dels enskildas förväntningar. Slutsatsen dras att en reform kan behövas, där lagens verkliga intention klargörs. [FULLTEXT01.pdf \(diva-portal.org\)](http://diva-portal.org/FULLTEXT01.pdf)

- **Kompetenscentrum intellektuell funktionsnedsättning och autism**

Det behöver inrättas ett nationellt centrum för att höja kompetensen och öka kunskapen om frågor som rör intellektuell funktionsnedsättning och autism inom LSS. Det föreslår Socialstyrelsen i en ny rapport. Du hittar rapporten här: [Nationellt centrum behövs för att höja kompetensen om autism och intellektuell funktionsnedsättning - Socialstyrelsen](#)

UTBILDNINGAR, INSPIRATIONSDAGAR ETC.

Här nedan noteras de utbildningar och inspirationsdagar som är aktuella för tillfället inom området funktionshinder/socialpsykiatri. Det finns fler utbildningar etc. som arrangeras via Fyrbodals kommunalförbund så kolla gärna på:

[Kommande kurser - Fyrbodals kommunalförbund](#) så du inte missar något som är intressant för dig.

- Utbildning på tema ”hur kriser påverkar personer och verksamheter inom personlig assistans

Utbildningen är digital och fokuserar framför allt på hur kriser påverkar personer och verksamheter inom den personliga assistansen. Du hittar utbildningen här: [HANDLINGS-KRAFT 3.0 \(intressegruppen.info\)](https://intressegruppen.info)

- Digitala studiebesök på DART

Är du nyfiken på Darts verksamhet? Vill du veta mer om kommunikation och vad som är viktigt för att skapa ökad kommunikativ tillgänglighet? Då kan du delta på ett kostnadsfritt digitalt studiebesök. Studiebesöket innefattar en timmes inspirerande föreläsning om kommunikation och kommunikationsstöd. Du får veta hur du med Darts hjälp kan utveckla din egen eller din verksamhets kompetens för att ge din familjemedlem, dina brukare, elever eller patienter ökade möjligheter att kommunicera. Läs mer via länken [Besök Dart - Public www \(vgregion.se\)](https://www.vgregion.se)

- Webbutbildning stöd till IF

SKR har tagit fram en webbutbildning i fem delar om att ge stöd till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Utbildningen fokuserar på vad det innebär att ha en intellektuell funktionsnedsättning och vilket stöd en individ kan behöva i vardagen.

- **Plats:** Digitalt
- **Kostnad:** 3500 kronor exklusive moms per enhet i kommun. Utbildningslänken kan användas obegränsat antal gånger t o m 16 maj 2024

[Webbutbildning om stöd till personer med intellektuell funktionsnedsättning \(IF\) | SKR](#)

- Förändringar i LSS personlig assistans

Varmt välkomna till digital och kostnadsfri inspirationsföreläsning den 9 december kl. 13.00 – 16.00 med Finn Kronsporre på temat ”Förändringar i LSS personlig assistans”.

Eftermiddagen är för såväl myndighetsutövare som verkställare; chefer, handläggare, verksamhetsutvecklare, SAS:ar med flera. **Anmäl er via epost till maria.klamas@fyrbodal.se Efter anmälan får du en teams-länk via Outlook.**

Finn Kronsporre kommer att gå igenom de förändringar i LSS som träder i kraft den 1/1 - 2023 utifrån nedanstående punkter. Du kommer också att ges möjlighet att ställa frågor.

Propositionen 2021/22:214 ”Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn”

Proposition 2021/22:244 *”Stärkt rätt till personlig assistans vid behov av egenvård”*

- Det nya grundläggande behovet i 9 a § första stycket 6 p. LSS
- Det nya grundläggande behovet i 9 a § första stycket 7 p. LSS
- Kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser och övriga nyheter i 9 a § LSS
- Föräldraavdrag 9 f § LSS
- 9 b och g §§
- Egenvårdslagen

Vi planerar också för att genomföra en motsvarande dag den 9 februari, inbjudan till denna dag kommer ut senare.

För kommuner som inte tillhör Fyrbodal kostar det 1000 kronor/kommun att delta.

- [Webbkurs Våld i nära relation, agera som chef eller kollega](#)

Jämställdhetsmyndigheten erbjuder en digital och kostnadsfri kurs på temat ”våld i nära relation – agera som chef eller kollega”. Både den fysiska och psykiska hälsan påverkas hos personer som har erfarenhet av våld. Sjukfrånvaron ökar med 20 procent för både kvinnor och män som har utsatts för våld i nära relation. Lönen minskar med 25 procent för kvinnor och 14 procent för män. Dessa konsekvenser uppstår medan våldet pågår men kan också fortsätta i flera år efter det att våldet har upphört. Den här kursen sätter fokus på hur just våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck påverkar arbetsförmåga och relationer på arbetsplatsen. Med hjälp av flera konkreta exempel och praktiska övningar får du kunskap om hur du ska agera. Du väljer att gå kursen i rollen som chef eller i rollen som kollega. Kursen är kostnadsfri och tillgänglig för alla. Det enda som krävs är att du skapar ett användarkonto. Den tar 1-2 timmar att genomföra, och det går att växla mellan dator, telefon och läsplatta.

[Jämställdhetsmyndighetens webbutbildningar - Jämställdhetsmyndigheten | Utbildningsplattform \(jamy.se\)](#)

- [Klangfärg](#)

Klangfärg är ett resurscentrum som erbjuder fortbildning, handledning, nätverk och inspiration för att göra kulturen tillgänglig för fler i Västra Götaland. De arbetar för att stödja och främja eget skapande utifrån ett rättighetsperspektiv. Klangfärg är en resurs för dig som arbetar inom LSS, särskola, kulturskola med flera och som möter personer/grupper med olika förutsättningar och funktionsnormer. Här hittar du mer information om deras verksamheter [Klangfärg - Förvaltningen för kulturutveckling \(vgregion.se\)](#)

- På gång

Under 2023 planerar vi att genomföra ett antal inspirationsdagar, håll utkik på vår hemsida där vi släpper inbjudan så snart allt är klart. De dagar vi planerar för 2023 är:

- Lågaffektivt bemötande (två dagar, en med fokus på barn och unga och en dag med fokus på vuxna och äldre)
- Nära relationer, kärlek och sexualitet
- Kommunikation och kognitiv tillgänglighet med fokus på äldre (18 april)
- Att i vardagen stödja personer med psykiska funktionsnedsättningar och samtidigt missbruk (1 utbildningsomgång hösten 2023 och en omgång våren 2024)

VÄLFÄRDSTEKNIK

• Utbildningsmaterial för handledare

Ny teknik innebär nya arbetssätt för medarbetare. Genom att öka förståelsen och kunskapen om digitalisering kan medarbetare känna sig tryggare inför de nya arbetssätten med välfärdstekniken. Det skapar även förutsättningar för att medarbetaren att enklare föreslå välfärdsteknik som kan tillgodose de enskildas behov. För att stötta handledare som arbetar med välfärdsteknik finns här en sida med stöd och utbildningsmaterial [Stöd, utbildningsmaterial handledare | Välfärdsteknik | SKR](#)

VÅLD I NÄRA RELATIONER

• Våld mot barn med funktionsnedsättning

På kunskapsguiden finns ett nytt tema om våld mot barn med funktionsnedsättning. Där finns fakta, stöd till personalen och samlad information om socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens och tandvårdens ansvar inom området.

[Våld mot barn med funktionsnedsättning - Kunskapsguiden](#)

• Stöd för att berätta om våld i nära relationer

Personer med kognitiva funktionsnedsättningar har en ökad risk att bli utsatta för våld i nära relationer och de kan ha svårare att berätta om det. Därför utvecklar Örebroforskare ett dialogstöd för socialarbetare. Forskarnas mål är att underlätta för socialarbetare att göra bedömningar. I projektet ingår både att utveckla ett dialogstöd, utvärdera och implementera det.

[Stöd för att berätta om våld i nära relationer - Nyhetsarkiv - Örebro universitet \(oru.se\)](#)

- Stödmaterial barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning som lever i hederskontext.

Nu finns ett nytt stödmaterial för er som möter barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning som lever i hederskontext. Materialet handlar om barnäktenskap och tvångsgifte och kan användas i samtal. Stödet har tagits fram av flera myndigheter för att stoppa hedersrelaterad brottslighet.

[Stödmaterial-intellektuell-funktionsnedsattning-hederskontext.pdf \(hedersfortryck.se\)](https://hedersfortryck.se/stodmaterial-intellektuell-funktionsnedsattning-hederskontext.pdf)

- Föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer

Via länken hittar du de nya föreskrifter och allmänna råd som gäller beträffande våld i nära relationer.

[Nya föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se/nyheter/2023/06/06/forskrifter-och-allmanna-rad-om-vald-i-nara-relationer)

NYTT FRÅN STATLIGT HÅLL

- Undersköterska blir en skyddad titel

Den 1 juli 2023 blir undersköterska en skyddad yrkestitel. Det innebär att man kommer att behöva ett bevis från Socialstyrelsen för att få använda titeln undersköterska inom vård och omsorg. Den som har en tillsvidareanställning som undersköterska när de nya reglerna börjar gälla den 1 juli 2023 får fortsätta att använda titeln till och med den 30 juni 2023 utan bevis. Du kan inte ansöka om skyddad yrkestitel förrän tidigast 1 juli 2023. Läs mer här [Undersköterska blir en skyddad yrkestitel 1 juli 2023 - Legitimation \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se/nyheter/2023/06/06/underskoterska-blir-en-skyddad-yrkestitel-1-juli-2023-legitimation)

NYHETSBREVET

Nyhetsbrevet ges ut av FoU-Socialtjänst och ansvarig är Maria Klamas. Har du något du vill ha med på nyhetsbrevet? Eller andra kommentarer, tips eller funderingar? Välkommen att kontakta mig på maria.klamas@fyrbodal.se